

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

סמ.

עין משפט נר מצוה

פא א מיי פ"ו מהלכות שותפין הלכה ב ופ"ח שם הלכה א וע"י בהשגות ובכסף משנה סגן עשין פה ולאין קנא טוש"ע י"ד פ"ח ב מיי שם פ"ח הלכה א סגן שם פ"ח ב ג ד ה מיי שם ופ"ו שם הלכה ב סגן שם טוש"ע שם פ"ח א ר ז ח ט מיי שם פ"ח הלכה ד סגן שם טוש"ע שם סגן: צא י ב מיי שם פ"ה הלכה ט סגן שם טוש"ע מ"מ פ"י קנא טוש"ע פ"ח ו [וסקיף י"ח]:

מוסף רש"י טיפוליה. טרחמה (בבברות כ"ד). מפני ששיניה דקות. ואפי' יכולה לאכול עשב ואם לא תאכל עם האדם תמות (שם).

(א) מאי אכל דקאמר לר"ן, (ב) וביביות ט: (א) [קנקן ע"כ], (ג) ס"א דדייה, (ד) כס"א: ובי עכשיו, (ה) כ"ל יב.

הגהות הב"ח

(א) גמי ח"ל ר"א מא פלגיה לרש"א: (ב) רש"י ד"ה ש"ה ובי ורש"י שמתן בן גמליאל טול:

הגהות הגר"א

[א] גמי והאמר רב רש עגלא. כ"כ הרמב"ם מפרש בהמה מתחלה דל"כ הא כ"כ ליתן כפועל: [ב] שם כ"י קאמר ר' יצחק וכתב הרמב"ם דה"ה דשמואל דאמר קא"ן כ"י גמי איני דוקא כה"כ דא"ת כ"י אכל ה"ו מפרש כ"ל עסק אחר אלא שהמה מתחלה. וסמ"ג ג"כ מפרש רש עגלא וקא"ן כ"ל עסק אחר אלא כה"כ שם: [ג] שם מאן פלג כ"י. ר"כ פ"י הרמב"ם וטוש"ע ולקן אינו טול מחלה בשל חבירו ובי"כ הרשב"א וז"י שם ש"י אכל שם חוס' כ"י לעולם נטול ופי' דבריה אמר ראשונה לנטול מהלוקה שניה לנטול (ועמ"ש רבינו יומ"ט פ"ו קע"ג ס"ק י' ופ"ק י"א): [ד] רש"י ד"ה מותר שלש כ"י הרמב"ם מפרש שלש מהירות וכתב ללא דוקא דלפ"ו עשירות אכל ממ"ג ופ"ח מפרש כ"י כפירש"י: [ה] שם ד"ה וז"י ד"ה הו"ו ובי כ"י. ר"כ חבירו ובי"כ שותפין. סמ"ג ובי"ד טעור ופ"ח אכל הרמב"ם מנב דלף בשותפין שאלה מתמסק הוא כ"כ עסקא ומ"ש השתא כ"י מפרש שלוקה בהמות אחרות לעצמו ופי' לו אחרות א"כ ליתן אלא דבר מועט כדשמואל וכמ"ל ואפי' כ"י ופ"ו שהוא אריסא גבי ח"ל ליתן לו כלל ח"ש אמר אינשי כ"י (ועמ"ש כפ"ק א'): [ו] חוס' ד"ה אלא. דהא אמרינן כ"י. ר"כ הר"ק ורמב"ם ל"ל האי כללא כמ"ש הר"ק ורש"י בפרק גמי שפ"ו (ועמ"ש רבינו כ"מ ס"י תמ"ג ס"ק ב'):

אי פלגא בהפסד. כלומר פלגא בהפסד דכתב בטרטא הכי קאמר לחס ירעה רב עיליש יטול תרי תילתי בלגרי ויקבל עליו חצי ההפסד דאיכא שכר עמלו צמאי דשקיל טפי באגרא ממה שמגיע לחלק פלגא דמלוה: **שיטה איתמר.** הכי אמר רב נחמן ר' יהודה ורבי יוסי בנו ורבן שמעון (ט) כולן בשיטה אחת אמרו דבריהם: **מוסר [ו] שלש בשכר.** השם עגל למחצה בשכר ובהפסד ואמר לו מה שיצא יותר על שלש דמיו של עכשיו טול בשכר וכל השאר נחלוק בשוה: **מוסר.** דהא קיבל עליה מספק ואע"ג דזימנין לדיכא מותר שלש: **ריש עגלא לפטומא.** המקבל עגל לפטומו למחצית הראש יטול כולו לחלקו בשכר עמלו וזמנו והשאר חולקין בשוה: **מאי לאו דאמר ליה כו'.** ואשמעינן רב דאי ליכא מותר שלש שקול ריש עגלא: **כי קאמר רב.** הרי זה מותר אע"ג דזמנין ליכא מותר שלש: **כגון דאית ליה בהמות.** למקבל דיש עליו לטרוח עממה אין טרחו נוסף: **בהמה אחת עממה אין טרחו נוסף:** **דאמרי אינשי גביל גביל לטורא גביל לטורי.** בלוח טורח שאתה מגביל סובין ושעורין לפני שור אחד אתה יכול לגביל לפני שנים: **ויהיב ליה לאריסיה.** למחצה בשכר והפסד: **אי משתפס בהדיה.** אילו נתת חצי המעות והיית שותף צהמה היה נותן לך חף האליה כולה לחלקך: **פלגיה לאליסיה.** כשצאו לחלוק חלק רבי אלעזר את האליה: **אמר ליה.** אריסיה: **השטא כמעיקרא גמי לא.** עכשיו (ה) לא תקן הראש כולו כמו שנתת בראשונה: **וזו ידי הווי.** [ה] וכי קבילת עלך פלגא בהפסד הווי זווי מלוה גבן: **ואי לא יהיבנא לך טפי פורטא.** אשתכח דקא טרחת בפלגא פקדון משום פלגא מלוה: **דערטתא טפי פורטא.** להכניס ולהוציא דאילו מוזן אם הוצרך לסובין או שעורין קימת לאמנע דרך שותפין: **לאסווי ליה רעיא.** מרעה לבהמות שאינו צריך לקנות בשוק שיש עליו לטרוח בשבילן: **בגודומו.** בהמה דקה. לשון גדרות אלא (במדבר ג): **ואם בא המקבל לחלוק.** בתוך הזמן הזה: **חצירו.** בעל הבהמה מעכב עליו: **אכל אינו דומה טיפולה של שנה הראשונה לטיפולה של שנה אחרת.** שצריכה בשניה למונות מרובים יותר מן הראשונה: **מאי אכל דקאמר.** כל שכן דהיינו טעמא דמעכב עליו: **אלא.** הכי קאמר לפי שאינו דומה כו' וכיון דכך מנהג המקבלין חצירו מעכב עליו. ואפי' שמעתי איפכא אם בא בעל הבהמה לחלוק בתוך זמנו המקבל מעכב עליו לפי שאינו דומה טיפולה כו' שטיפולה שנה ראשונה קשה משל שניה מפני שהיא דקה טיפולה מרובה להכניס ולהוציא אכל

א"ל שיטה איתמר. אומר ר"ת דמ"מ הלכה כרשב"ג [ו] דהא אמרינן (גיטין דף עה.) כל מקום ששנה רשב"ג צמשתמינו הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל צעו או לקנן דינר או ריש עגלא לפטומא ור' שמעון בן גמליאל לא צעי אלא גללים אמרו דלא נפיש טריחא דא"ר יוסי ב"ר יהודה אמר לעיל (דף סח.) אפילו צהמות גדולות דסגי צנסיזי ותומרי דסבר לה כצוה וגם רבינו חננאל פירש דכל כי האי גוונא שנאמר שיטה לית הלכתא כחד מינייהו אלא כרבי שמעון דאמר (שם) נתון לו שכרו משלם: **אמר רב מותר שריש בשכר מותר.** וא"ת והא לא אהד צריית הוא דשמא לא ימלא מותר שלש ורב לית ליה דר' יהודה דשרי לא אהד צריית דאמר לעיל (דף סג.) עושין אמנה צפירות ואין עושין אמנה צדמים ומשמע לעיל דהיינו דלא כרבי יהודה ועוד דאפילו לרבי יהודה לא שרי צכי האי גוונא אלא כשיש צד ליה או מלוה לעשות לא אחד שלא יהיה צריית ויש לומר דהכא אקילו רבנן משום דשיכחי טובא שיהא מותר שלש: **דאמר ר' אינשי גביל לתורא גביל לתורי.** וא"ת מהאי טעמא לשמרי אפילו לית ליה בהמה לדידיה דהא צריך לטרוח לעצמו משום פלגא דמלוה וי"ל דלא דמי דאי לית ליה בהמה לדידיה אין צריך לטרוח צהמה של שותפות בכל יום אלא כל אחד יטרח ציומו: **אי משתתפת בהדיה יהיב לך גמי אפ"תא.** תימה למה היא סברה כן דהא כי משתתף צהדיה גמי ויטול כל הראש והרי הוא כדעתה דמתחלה שהיה טורח בכל הבהמה של ר' אלעזר היה נטול הראש ועכשיו שטורח לרבי אלעזר רק בחצי בהמה יטול חצי הראש מחלק רבי אלעזר ועוד מאי קאמר השתא שותפי אני והלא גם עתה היתה חלקו של רבי אלעזר פלגא מלוה ויש לומר דכשנשתתף עמו היה טורח בחציו של רבי אלעזר צמנס ועל כן אמרה יהיב לך גמי אפ"תא אחרי שאינן לוקח מחלקו שום שכר: כ

שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה מפני ששיניה דקות כמאן ואילך נטול מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו רב מגשיא בר גרדא שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו אחא לקמיה דאביי א"ל [ו] כמאן פלג לך ועוד מקום שנהגו לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לגדל יגדילו הנהו תרי בותאי דעבוד עסקא בהדי הדדי אויל חד מגייהו פליג זווי בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן זווי כמאן דפליגי דמו לשנה זבון חמרא בהדי הדדי קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה דרב פפא א"ל כמאן פלג לך א"ל קא חזינא דבתר ד' דידי קא אתי מר א"ר פפא כה"ג

טיפול השניה קל וצדקה מרובה וקשיא לי אי טיפולה של שניה קלה משל ראשונה מאי לשון חייב לטפל בה דקמיה רישא משמע דעל כרחו חייב לטפל בה כל הזמן הזה: **עד מתי חייב לטפל בולדות.** שאף הן נחלקין למחצה שהן שכר והמקבל בא לומר חלוק אותו מיד שלא אעסוק בחלק שכן שאינו נטול בו כלום: **בדקה שלשים ובגסה חמשים.** כדרך שפרט לך הכמוז בטיפול הבכור שחייב ישראל לטפל בו בדקה שלשים ובגסה חמשים ואח"כ נותנו לכהן דליף ליה בצבורות (דף ע"ו.) מקראי: **שיניה דקות.** וצריכה לאמה ולאדם הרגיל בכך: **כמאן ואילך.** יטול המקבל מחצה שלם בשביל חלקו שהרי חציו שלו הן וצמחנה השני של חצירו יטול מחצה בשבח כדרך שנטול צהמה מחצית שכר ושכר עמל ומוזן ליכא. ואע"ג דחצי אחריות של מחצית חצירו עליו כיון דבעי למיטרח בה משום מחצה שלו שהוא קרן גמור ואינו מלוה (ו) וכי טרח משום צדיקה קא טרח ולא מיחזי כריציבתא: **מאן פלג לך.** מי שם אותה שמה לא נישומית יפה: יגדילו. הולדות עד שיהו גדולים ואינו נטול בשל חבירו כלום: טובי